

Likvidace dědictví a zajištění závazku

Účelem likvidace dědictví je uspokojit zůstavitelovy věřitele ze zpeněžení veškerého zůstavitelova majetku. Předmětem likvidace dědictví je proto majetek ve vlastnictví zůstavitele a likvidace dědictví se zásadně netýká majetku třetích osob, a tedy ani majetku, který tvoří zajištění váznoucí ve prospěch věřitelů zůstavitele na tomto majetku, například z titulu zástavního práva nebo ručení. Pravomocným skončením likvidace dědictví proto zanikají neuspokojené pohledávky věřitelů a (pouze) taková jejich zajištění, jež vázla na majetku zůstavitele. Vzhledem k tomu, že zajištění pohledávky zůstavitele váznoucí na majetku třetích osob, který není předmětem likvidace dědictví, pravomocným skončením likvidace dědictví nezaniká, pak věřiteli, jehož pohledávka vůči zůstaviteli je zajištěna majetkem ve vlastnictví třetí osoby, nic nebrání domáhat se uspokojení své pohledávky (také) z tohoto zajištění; nařízením a provedením likvidace dědictví není dotčena povinnost náhradního dlužníka uspokojit věřitele zůstavitele. Z toho pak vyplývá, že pohledávka zůstavitelova věřitele, která byla zajištěna třetími osobami (jejich majetkem), nepatří při likvidaci dědictví do třetí skupiny, ale správně - i když byla zajištěna zástavním právem - (s ohledem na svoji povahu) do čtvrté, páté nebo šesté skupiny, má-li být zdrojem pro její uspokojení majetek zůstavitele.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 1180/2014, ze dne 13.3.2015)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci dědictví po K. V., zemřelé dne 19. února 2008, za účasti 1) České republiky - Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových se sídlem v P., 2) SMART HYPO s.r.o. se sídlem v O., zastoupeného Mgr. J.K., advokátem se sídlem v O., 3) Hypoteční banky, a.s. se sídlem v P., 4) FINPOMOC.CZ, s.r.o. se sídlem v P., zastoupeného JUDr. P.M., advokátem se sídlem v B., 5) České spořitelny, a.s. se sídlem v P., 6) GE Money Bank, a.s. se sídlem v P., a 7) Home Credit a.s. se sídlem v B., vedené u Okresního soudu v Kroměříži pod sp. zn. 27 D 302/2008, o dovolání SMART HYPO s.r.o. proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 26. září 2013 č. j. 18 Co 242/2013-334, tak, že usnesení krajského soudu, usnesení Okresního soudu v Kroměříži ze dne 16. dubna 2013 č.j. 27 D 302/2008-294 a usnesení Okresního soudu v Kroměříži ze dne 22. května 2013 č.j. 27 D 302/2008-315 se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu v Kroměříži k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Řízení o dědictví po K. V., zemřelé dne 19.2.2008, bylo zahájeno usnesením Okresního soudu v Kroměříži ze dne 11.3.2008 č.j. 27 D 302/2008-2. Provedením úkonů v řízení o dědictví po zůstavitelce byla pověřena (§ 38 občanského soudního řádu) nejprve JUDr. Jitka Mikušová, notářka v Kroměříži, posléze JUDr. Alena Vraníková, notářka v Kroměříži, a naposledy Mgr. Kateřina Zlámalová, notářka v Kroměříži.

Poté, co zjistil, že zůstavitelka nezanechala závěť a že všichni dědici ze zákona dědictví odmítli, co provedl soupis aktiv a pasiv dědictví a co v řízení jednal s Českou republikou jako se státem, jemuž má majetek zůstavitelky připadnout podle ustanovení § 462 občanského zákoníku, Okresní soud v Kroměříži usnesením ze dne 23.9.2010 č.j. 27 D 302/2008-188 "opraveným" usnesením ze dne 2.12.2010 č.j. 27 D 302/2008-191, které nabylo (podle potvrzení ve spise) právní moci dnem 18.12.2010, určil obvyklou cenu dědictví částkou 650.081,- Kč, výši dluhů částkou 1.571.396,- Kč a výši předlužení částkou 921.315,- Kč a usnesením ze dne 21.1.2011 č.j. 27 D 302/2008-192, které

nabylo (podle potvrzení ve spise) právní moci dne 23.2.2011, nařídil likvidaci dědictví a vyzval věřitele, aby "do 60 dnů ode dne uveřejnění tohoto usnesení na úřední desce soudu oznámili soudu - soudnímu komisaři své pohledávky" s upozorněním, že "pohledávky, které nebudou při likvidaci uspokojeny, zaniknou".

Po zpeněžení majetku zůstavitelky Okresní soud v Kroměříži usnesením ze dne 17.10.2012 č.j. 27 D 302/2008-228 "určil", že "státem Česká republika z rozpočtových prostředků Okresního soudu v Kroměříži" bude zaplacená odměna notářky jako pověřené soudní komisařky JUDr. Jitky Mikušové ve výši 8.568,- Kč a její hotové výdaje ve výši 180,- Kč a odměna notářky jako pověřené soudní komisařky Mgr. Kateřiny Zlámalové ve výši 3.672,- Kč s daní z přidané hodnoty ve výši 734,40 Kč, a rozhodl, že z výtěžku zpeněžení majetku zůstavitelky ve výši 374.765,04 Kč bude uhrazena "na účet Okresního soudu v Kroměříži na úplnou úhradu nákladů vzniklých státu v souvislosti se zpeněžením majetku (celková výše pohledávky 18.284,- Kč) částka ve výši 18.284,- Kč" a Hypoteční bance, a.s. "na částečnou úhradu pohledávky (celková výše pohledávky 381.450,- Kč) částka ve výši 356.481,04 Kč". Dospěl k závěru, že z rozdělované podstaty bude v první skupině [§ 175v odst. 2 písm. a) občanského soudního řádu] uspokojena pohledávka státu ve výši 18.284,- Kč, kterou tvoří "odměna soudního komisaře, jeho hotové výdaje a daň z přidané hodnoty" notářek JUDr. Jitky Mikušové a Mgr. Kateřiny Zlámalové a znalečné určené usnesením Okresního soudu v Kroměříži ze dne 3.12.2009 č.j. 27 D 302/2008-147, které sloužilo k úhradě nákladů na znalecký posudek Ing. Ludvíka Šojdra, a ve třetí skupině [§ 175v odst. 2 písm. c) občanského soudního řádu] část pohledávky Hypoteční banky, a.s., která byla zajištěna zástavním právem "na nemovitostech v k.ú. S., obci M. - S., zapsaným na LV č. 912", vzniklým na základě smlouvy o zřízení zástavního práva ze dne 18.10.2004 (s právními účinky vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí ke dni 19.10.2004). Do třetí skupiny [§ 175v odst. 2 písm. c) občanského soudního řádu] dále patřila pohledávka SMART HYPO s.r.o. ve výši 449.295,- Kč, která byla zajištěna zástavním právem "k bytové jednotce v k.ú. M., obci M. - S., zapsané na LV č. 2287", vzniklým na základě smlouvy o zřízení zástavního práva ze dne 15.1.2008 (s právními účinky vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí ke dni 15.1.2008), kterou však nebylo možné uspokojit ani z části, protože pohledávky patřící do třetí skupiny se uspokojují podle pořadí a úhradou pohledávky Hypoteční banky, a.s., která měla "dřívější pořadí", byl "celý výtěžek likvidace vyčerpán". Soud prvního stupně dále uvedl, že po právní moci usnesení "bude proveden výmaz zástavního práva na nemovitostech" zřízených ve prospěch pohledávek Hypoteční banky, a.s. a SMART HYPO s.r.o., neboť "pravomocným skončením likvidace zaniknou proti dědicům neuspokojené pohledávky věřitelů a jejich zajištění".

K odvolání SMART HYPO s.r.o. Krajský soud v Brně usnesením ze dne 19.2.2013 č. j. 18 Co 7/2013-264 zrušil usnesení soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Odvolací soud vytknul soudu prvního stupně, že rozhodl o rozvrhu výtěžku zpeněžení majetku zůstavitelky, aniž by o tom nařídil jednání, že "odměny a náhrady hotových výdajů soudních komisařů zahrnul mezi náklady vzniklé státu v souvislosti se zpeněžením majetku zůstavitele, které se uhrazují z výtěžku likvidace", ačkoliv v případě likvidace dědictví, které bylo předloženo, platí odměnu notáře a jeho hotové výdaje, popř. též náhradu za daň z přidané hodnoty, stát podle ustanovení § 140 odst. 3 občanského soudního řádu (ustanovení § 93 odst.2 vyhlášky č. [37/1992](#) Sb. ve znění pozdějších předpisů je pro rozpor s ustanovením § 140 odst.3 občanského soudního řádu "neaplikovatelné"), a že mezi pohledávky nákladů řízení vzniklých státu v souvislosti se zpeněžením majetku, které jsou uspokojovány v první skupině [§ 175v odst. 2 písm. a) občanského soudního řádu], "nezahrnul náklady soudního exekutora Mgr. Davida Chaloupky" ve výši 25.316,- Kč, které "vznikly v souvislosti s dražbou nemovitého majetku zůstavitelky", které "měly být Mgr. Davidu Chaloupkovi zaplacený státem", a které tedy "jsou součástí nákladů řízení vzniklých státu v souvislosti se zpeněžením majetku zůstavitelky".

Okresní soud v Kroměříži poté usnesením ze dne 16.4.2013 č.j. 27 D 302/2008-294 opraveným

usnesením ze dne 22.5.2013 č.j. 27 D 302/2008-315 "určil", že "státem Česká republika z rozpočtových prostředků Okresního soudu v Kroměříži" bude zaplacená odměna notářky jako soudní komisařky JUDr. Jitky Mikušové ve výši 11.424,- Kč a její hotové výdaje ve výši 180,- Kč a odměna notářky jako soudní komisařky Mgr. Kateřiny Zlámalové ve výši 4.896,- Kč s daní z přidané hodnoty ve výši 1.028,20 Kč a že "z výtěžku dražby" byla uhrazena odměna soudního exekutora Mgr. Davida Chaloupky "za úkony provedené při dražbě nemovitostí zůstavitelky v průběhu likvidace dědictví" ve výši 20.000,- Kč a jeho hotové výdaje ve výši 1.097,- Kč s daní z přidané hodnoty ve výši 4.219,- Kč, a rozhodl, že z výtěžku zpeněžení majetku zůstavitelky ve výši 374.765,04 Kč bude uhrazena "na účet Okresního soudu v Kroměříži na úplnou úhradu nákladů vzniklých státu v souvislosti se zpeněžením majetku (celková výše pohledávky 5.130,- Kč) částka ve výši 5.130,- Kč" a Hypoteční bance, a.s. "na částečnou úhradu pohledávky (celková výše pohledávky 381.450,- Kč) částka ve výši 369.635,04 Kč". Poté, co dovedl, že v případě předluženého dědictví hradí odměnu notáře, jeho hotové výdaje a daň z přidané hodnoty stát, a že stát nehradil odměnu, náhradu hotových výdajů a daň z přidané hodnoty soudního exekutora Mgr. Davida Chaloupky, neboť soudní komisařka JUDr. Jitka Mikušová a soudní exekutor Mgr. David Chaloupka "smlouvou o další činnosti exekutora" sjednali, že "se náklady dražby uhradí z výtěžku dražby", a sjednaná odměna exekutora byla "vyfakturována" ve výši 25.316,- Kč a tato "byla uhrazena z výtěžku likvidace", soud prvního stupně dospěl k závěru, že z rozdělované podstaty bude v první skupině [§ 175v odst. 2 písm. a) občanského soudního řádu] uspokojena pohledávka státu ve výši 5.130,- Kč, kterou tvoří znalečné určené usnesením Okresního soudu v Kroměříži ze dne 3.12.2009 č.j. 27 D 302/2008-147, jež sloužilo k úhradě nákladů na znalecký posudek Ing. Ludvíka Šojdra, a ve třetí skupině [§ 175v odst. 2 písm. c) občanského soudního řádu] část pohledávky Hypoteční banky, a.s., která byla zajištěna zástavním právem "na nemovitostech v k.ú. S., obci M. - S., zapsaným na LV č. 912", vzniklým na základě smlouvy o zřízení zástavního práva ze dne 18.10.2004 (s právními účinky vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí ke dni 19.10.2004. Do třetí skupiny [§ 175v odst. 2 písm. c) občanského soudního řádu] dále patřila pohledávka SMART HYPO s.r.o. ve výši 449.295,- Kč, která byla zajištěna zástavním právem "k bytové jednotce v k.ú. M., obci M. - S., zapsané na LV č. 2287", vzniklým na základě smlouvy o zřízení zástavního práva ze dne 15.1.2008 (s právními účinky vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí ke dni 15.1.2008), kterou však nebylo možné uspokojit ani z části, protože pohledávky patřící do třetí skupiny se uspokojují podle pořadí a úhradou pohledávky Hypoteční banky, a.s., která měla "dřívější pořadí", byl "celý výtěžek likvidace vyčerpán". Námitku promlčení pohledávky Hypoteční banky, a.s. uplatněnou SMART HYPO s.r.o. soud prvního stupně odmítl s odůvodněním, že, "je-li úvěr u Hypoteční banky, a.s. splatný 25.11.2034 a banka neprovedla jeho zesplatnění", doba splatnosti "doposud nenastala" a "k promlčení dluhu nedošlo". Soud prvního stupně dále uvedl, že podle ustanovení § 175v odst. 4 občanského soudního řádu pravomocným skončením likvidace "zaniknou proti dědicům neuspokojené pohledávky věřitelů a jejich zajištění", a tedy "po právní moci usnesení" zaniká zástavní právo věřitele Hypoteční banka, a.s. a věřitele SMART HYPO s.r.o.

K odvolání SMART HYPO s.r.o. Krajský soud v Brně usnesením ze dne 26.9.2013 č. j. 18 Co 242/2013-334 potvrdil usnesení soudu prvního stupně (ve výroku o rozvrhu výtěžku zpeněžení majetku zůstavitelky) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Shodně se soudem prvního stupně dovedl, že mezi přihlášenými pohledávkami "byly dvě pohledávky zajištěné zástavním právem", a to pohledávka SMART HYPO s.r.o. ve výši ke dni úmrtí zůstavitelky 449.295,- Kč zajištěná zástavním právem "na nemovitostech zapsaných na LV č. 2287 v k.ú. M., obec M. - S." (správně jde o M. - S.), vzniklým na základě smlouvy o zřízení zástavního práva ze dne 15.1.2008, která byla uzavřena mezi "SMART HYPO s.r.o. jako zástavním věřitelem a K. V. jako zástavcem" (právní účinky vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí nastaly ke dni 15.1.2008), a pohledávka Hypoteční banky, a.s. ve výši 381.450,32 Kč zajištěná zástavním právem k "domu čp. 94 na pozemku p.č. 263 a pozemku p.č. 263 a 264/1 v k.ú. S., obec M. - S.", vzniklým na základě zástavní smlouvy k nemovitosti uzavřené dne 18.10.2004 mezi "Českomoravskou hypoteční bankou a.s. jako zástavním věřitelem, K. V. jako dlužníkem a F. a D. V. jako zástavci", (právní účinky

vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí nastaly ke dni 19.10.2004), které se uspokojují ve třetí skupině [§ 175v odst. 2 písm. c) občanského soudního řádu] podle pořadí. Vzhledem k tomu, že při uspokojování pohledávek zajištěných zástavním právem ve třetí skupině [§ 175v odst. 2 písm. c) občanského soudního řádu] se "nijak nerozlišuje mezi pohledávkami zajištěnými zástavním právem vázoucím na nemovitostech ve vlastnictví zůstavitele a vázoucím na nemovitostech třetích osob" a že pohledávky zajištěné zástavním právem na nemovitostech zůstavitele nemají ani právo na "přednostní uspokojení" před ostatními zajištěnými pohledávkami, odvolací soud přisvědčil názoru soudu prvního stupně, že, neumožňuje-li výtěžek likvidace uspokojit všechny pohledávky náležející do skupiny uvedené v ustanovení § 175v odst. 2 písm. c) občanského soudního řádu, "je třeba důsledně postupovat podle pořadí, kdy vznikla práva zajišťující pohledávku".

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal věřitel SMART HYPO s.r.o. dovolání. Namítá, že při likvidaci dědictví může být "brán zřetel pouze na ta zajištění, která se vztahují k majetku ve vlastnictví zůstavitele", neboť účelem likvidace dědictví "není narovnání vztahů mezi třetími osobami, které poskytly zůstaviteli zajištění, a věřiteli". Podle názoru dovolatele nelze zařadit pohledávku Hypoteční banky, a.s. do třetí skupiny pohledávek [§ 175v odst. 2 písm. c) občanského soudního řádu], neboť k zástavnímu právu Hypoteční banky, a.s. "nelze z důvodu zatížení nemovitosti ve vlastnictví třetí osoby v rámci likvidace dědictví přihlížet"; tato pohledávka proto může být při likvidaci dědictví uspokojena jen jako nezajištěná pohledávka. Dovatel dovozuje, že odvolací soud "narušil právo dovolatele na legitimní očekávání" spočívající v tom, že, "je-li jeho zástavní právo zřízeno jako první na nemovitosti ve vlastnictví zůstavitele, bude při zpeněžení této nemovitosti uspokojena jeho pohledávka jako první". Dovatel navrhl, aby odvolací soud zrušil napadené usnesení a aby věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, účinném do 31.12.2013 (dále též jen "o.s.ř."), neboť napadené usnesení odvolacího soudu bylo vydáno v občanském soudním řízení zahájeném v době přede dnem 1.1.2014 (srov. Čl. II bodu 2 zákona č. [293/2013](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o.s.ř.).

V projednávané dědické věci bylo pro rozhodnutí soudů (mimo jiné) významné vyřešení právní otázky, zda pohledávka za zůstavitelkou zajištěná zástavním právem vázoucím na majetku třetí osoby patří do třetí skupiny pohledávek uspokojovaných z výtěžku zpeněžení majetku zůstavitelky [§ 175v odst. 2 písm. c) občanského soudního řádu]. Vzhledem k tomu, že posouzení této otázky procesního práva bylo pro rozhodnutí v projednávané věci významné (určující) a protože dosud nebyla v rozhodování odvolacího soudu vyřešena, dospěl Nejvyšší soud ČR k závěru, že dovolání SMART HYPO s.r.o. je podle ustanovení § 237 o.s.ř. přípustné.

Po přezkoumání usnesení odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez

jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Likvidace dědictví se v projednávané věci řídí, ačkoliv zůstavitelka zemřela dne 19.2.2008, i v současné době zákonem č. 99/1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů účinném - jak vyplývá z ustanovení čl. II. bodu 9 zákona č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, z ustanovení čl. II bodu 1 zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, a z ustanovení čl. II bodu 1 zákona č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony - v době od 1.9.2009 do 31.12.2012 (dále jen "OSŘ").

Narizení likvidace dědictví má za následek, že veškerý majetek, o němž se podařilo zjistit, že patřil zůstaviteli, soud zpeněží, a že výtěžek získaný zpeněžením zůstavitelova majetku bude rozvržen mezi věřitele zůstavitele. Způsoby, jimiž lze provést zpeněžení zůstavitelova majetku, jsou vypočteny v ustanovení § 175u odst. 1 OSŘ.

Dojde-li ke zpeněžení majetku zůstavitele, soud provede rozvrh jeho výtěžku mezi věřitele (srov. § 175v odst.1 OSŘ). Z výtěžku zpeněžení zůstavitelova majetku se uhrazují pohledávky postupně podle těchto skupin (srov. § 175v odst.2 OSŘ):

- a) pohledávky nákladů řízení vzniklých státu v souvislosti se zpeněžením majetku (pohledávky první skupiny),
- b) pohledávky nákladů zůstavitelovy nemoci a přiměřených nákladů jeho pohřbu (pohledávky druhé skupiny),
- c) pohledávky zajištěné zástavním právem, zadržovacím právem, převodem práva nebo postoupením pohledávky (pohledávky třetí skupiny),
- d) pohledávky nedoplatků výživného (pohledávky čtvrté skupiny),
- e) pohledávky daní a poplatků, pojistného na veřejné zdravotní pojištění a pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pokud nebyly uspokojeny jako pohledávky třetí skupiny (pohledávky páté skupiny),
- f) ostatní pohledávky (pohledávky šesté skupiny).

Nelze-li plně uspokojit pohledávky patřící do téže skupiny, uspokojí se poměrně, ve třetí skupině se však pohledávky uspokojují podle jejich pořadí, přičemž pohledávky zajištěné zadržovacím právem se uhradí před ostatními pohledávkami; pro pořadí je rozhodující den, kdy právo zajišťující pohledávku vzniklo (srov. § 175v odst. 3 OSŘ), aniž by se přihlíželo - s výjimkou pohledávek zajištěných zadržovacím právem nebo přednostním zástavním právem - také k tomu, z prodeje jakého předmětu zajištění byl výtěžek dosažen (srov. právní názor vyjádřený v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9.1.2014 sp. zn. 21 Cdo 3537/2012).

Pravomocným skončením likvidace zaniknou proti dědicům neuspokojené pohledávky věřitelů a jejich zajištění (srov. § 175v odst. 4 větu první OSŘ). Zajištění neuspokojených pohledávek věřitelů zaniká - jak dovodila judikatura soudů - jen tehdy, jestliže vázlo na majetku zůstavitele; zatěžovalo-li třetí osoby (jejich majetek), působí proti nim i nadále (srov. například právní názor uvedený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26.2.2015 sp. zn. 21 Cdo 919/2014).

Z výše uvedeného (mimo jiné) vyplývá, že pohledávky zůstavitelových věřitelů se uhrazují postupně podle skupin uvedených v ustanovení § 175v odst. 2 OSŘ (v první až šesté skupině) a že pohledávky patřící do nižší (pozdější) skupiny mohou být uspokojeny, jen jestliže byly plně uspokojeny všechny pohledávky vyšší (lepší) skupiny. Nestačí-li získaný výtěžek k úhradě všech pohledávek patřících do téže skupiny, uspokojí se tyto pohledávky poměrně (zásada proporcionality). U více pohledávek ve

třetí skupině [§ 175v odst. 2 písm. c) OSŘ] se však uplatňuje zásada priority s výjimkou pohledávek zajištěných zadržovacím právem, které se uhradí před všemi ostatními pohledávkami patřícími do této skupiny. Znamená to, že z pohledávek uvedených ve třetí skupině se nejprve (bez ohledu na pořadí) uspokojí pohledávky zajištěné zadržovacím právem (§ 175 až 180 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, účinného do 31.12.2013) a že po plném uspokojení těchto pohledávek lze uhradit pohledávky zajištěné zástavními právy vzniklými ze zákona, na základě smlouvy, soudem schválené dědické dohody nebo na základě rozhodnutí soudu nebo správního úřadu, pohledávky zajištěné převodem práva a pohledávky zajištěné postoupením pohledávky, a to postupně podle jejich pořadí (tj. podle pořadí vzniku těchto práv); před pohledávkami zajištěnými zástavním právem (a samozřejmě po uspokojení pohledávek zajištěných zadržovacím právem) se uspokojují bez ohledu na pořadí pohledávky zajištěné tzv. přednostním zástavním právem (srov. například § 535 a 628 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, účinného do 31.12.2013).

V projednávané věci - jak vyplývá z obsahu dědického spisu - se do likvidace dědictví po zůstavitelce se přihlásili (kromě jiných) také dva věřitelé s pohledávkami zajištěnými zástavním právem, a to Hypoteční banka, a.s. s pohledávkou ve výši 381.450,32 Kč zajištěnou zástavním právem na nemovitostech ve vlastnictví F. a D. V., vzniklým na základě smlouvy o zřízení zástavního práva ze dne 18.10.2004 (s právními účinky vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí ke dni 19.10.2004), a SMART HYPO s.r.o. s pohledávkou ve výši 449.295,- Kč zajištěnou zástavním právem na nemovitostech ve vlastnictví zůstavitelky, vzniklým na základě smlouvy o zřízení zástavního práva ze dne 15.1.2008 (s právními účinky vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí ke dni 15.1.2008). Soudy obě uvedené pohledávky zařadily mezi pohledávky zajištěné zástavním právem, které se uspokojují ve třetí skupině [§ 175v odst. 2 písm. c) OSŘ]. S tímto postupem nelze souhlasit.

Účelem likvidace dědictví je uspokojit zůstavitelovy věřitele ze zpeněžení veškerého zůstavitelova majetku. Předmětem likvidace dědictví je proto majetek ve vlastnictví zůstavitele a likvidace dědictví se zásadně netýká majetku třetích osob, a tedy ani majetku, který tvoří zajištění váznoucí ve prospěch věřitelů zůstavitele na tomto majetku, například z titulu zástavního práva nebo ručení. Pravomocným skončením likvidace dědictví proto zanikají neuspokojené pohledávky věřitelů a (pouze) taková jejich zajištění, jež vázla na majetku zůstavitele. Vzhledem k tomu, že zajištění pohledávky zůstavitele váznoucí na majetku třetích osob, který není předmětem likvidace dědictví - jako tomu je i v projednávané věci - pravomocným skončením likvidace dědictví nezaniká, pak věřiteli, jehož pohledávka vůči zůstaviteli je zajištěna majetkem ve vlastnictví třetí osoby, nic nebrání domáhat se uspokojení své pohledávky (také) z tohoto zajištění; nařízením a provedením likvidace dědictví není dotčena povinnost náhradního dlužníka uspokojit věřitele zůstavitele. Z toho pak vyplývá, že pohledávka zůstavitelova věřitele, která byla zajištěna třetími osobami (jejich majetkem), nepatří při likvidaci dědictví do třetí skupiny, ale správně - i když byla zajištěna zástavním právem - (s ohledem na svoji povahu) do čtvrté, páté nebo šesté skupiny, má-li být zdrojem pro její uspokojení majetek zůstavitele.

Dovolatel tedy právem odvolacímu soudu vytýká, že pohledávku Hypoteční banky, a.s. zajištěnou zástavním právem váznoucí na majetku ve vlastnictví třetích osob (F. a D. V.) zařadil do třetí skupiny pohledávek uspokojovaných v rámci likvidace dědictví po zůstavitelce při rozvrhu výtěžku zpeněžení majetku zůstavitelky [§ 175v odst. 2 písm. c) OSŘ], jestliže (s ohledem na svoji povahu) mohla být z majetku zůstavitelky uspokojována pouze v šesté skupině. Do třetí skupiny tedy patřila pouze pohledávka věřitele SMART HYPO s.r.o. přihlášená ve výši ke dni úmrtí zůstavitelky 449.295,- Kč.

Z uvedeného vyplývá, že usnesení odvolacího soudu není správné, neboť spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Protože nejsou splněny podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání nebo pro změnu napadeného rozhodnutí odvolacího

soudu, Nejvyšší soud České republiky napadené usnesení podle ustanovení § 243e odst. 1 o.s.ř. zrušil. Vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno usnesení odvolacího soudu, platí i na usnesení soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud České republiky i toto rozhodnutí (včetně akcesorických výroků o náhradě nákladů řízení, včetně "určení" odměny a náhrady hotových výdajů notářů jako pověřených soudních komisařů a "určení" odměny a náhrady hotových výdajů soudního exekutora v souvislosti se zpeněžením majetku zůstavitelky) a věc vrátil soudu prvního stupně (Okresnímu soudu v Kroměříži) k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o.s.ř.).

Právní názor vyslovený v tomto usnesení je závazný (§ 243g odst. 1 část věty první za středníkem o.s.ř.). V novém rozhodnutí o věci rozhodne soud nejen o náhradě nákladů nového řízení a dovolacího řízení, ale znovu i o nákladech původního řízení (§ 226 odst. 1 a § 243g odst. 1 část první věty za středníkem a věta druhá o.s.ř.).

Při novém rozhodnutí soudy nepřehlédnou, že o odměně soudního exekutora za provedení dražby majetku zůstavitelky soud v řízení o dědictví nerozhoduje a že tuto odměnu platí (v dohodnuté nebo jinak stanovené výši) "stát", jehož pohledávka tím vzniklá se při rozvrhu výtěžku zpeněžení majetku zůstavitele uhrazuje v první skupině [§ 175v odst. 2 písm. a) OSŘ]. V projednávané věci však odměna soudního exekutora Mgr. Davida Chaloupky byla uhrazena z výtěžku zpeněžení; "státu" tedy z důvodu úhrady této odměny nemohla vzniknout žádná pohledávka, která by se uhrazovala v první skupině, nicméně ani za toho stavu věci není žádný důvod k tomu, aby ji "určoval" soud v řízení o dědictví, a rozdělovanou podstatu o ni lze "snížit" jen v takové výši, v jaké soudnímu exekutorovi Mgr. Davidu Chaloupkovi poprávu náležela.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)